

FOGHLAIM GHAIRMIÚIL MÚINTEOIRÍ DON OIDEACHAS IONCHUIMSITHEACH I SCOILEANNA GAELTACHTA: LÉIRBHREITHNIÚ AR AN LITRÍOCHT

Tá an fhoghlaim ghairmiúil ríthábhachtach le go measann múinteoirí go bhfuil siad ullamh agus go measann siad go dtacaítear leo chun an t-oideachas ionchuimsitheach a chur chun feidhme do dhaltaí a bhfuil riachtanais speisialta oideachais (RSO) acu. Tá ganntanas mór taighde ann ar an bhfoghlaim ghairmiúil don ionchuimsiú san oideachas Gaeltachta. Bíonn dúshlán bhreise roimh scoileanna lán-Ghaeilge freastal ar riachtanais a ndaltaí a bhfuil RSO acu de bharr theacht le chéile an tumoideachais agus RSO, agus bíonn foghlaim ghairmiúil i réimse RSO a bhaineann go sonrach leis an gcomhthéacs de dhíth ar mhúinteoirí sna suíomhanna sin. Mar sin féin, ní i gcónaí a tugadh aghaidh san fhoghlaim ghairmiúil go dtí seo ar an gcomhthéacs sochtheangeolaíoch casta ina bhfuil scoileanna Gaeltachta lonnaithe. Sa pháipéar seo, déantar léirbhreithniú ar an litríocht is tábhachtaí a bhaineann leis an oideachas Gaeltachta, agus ar an bhfoghlaim ghairmiúil agus ar RSO thar réimse comhthéacsanna.

Eochairfhocail: Gaeltacht, tumoideachas, foghlaim ghairmiúil múinteoirí, oideachas ionchuimsitheach, riachtanais speisialta oideachais

Is múinteoir iar-bhunscoile agus mac léinn taighde iarchéime reatha í **TERESA NÍ GHALLCHÓIR** in Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath. Is Ollamh Comhlach é an **DR JOE TRAVERS** i Scoil an Oideachais Ionchuimsitheach agus Speisialta, Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath. Is Ollamh Comhlach í an **DR AISLING NÍ DHIORBHÁIN** i Scoil na Teanga, na Litearthachta agus Oideachais na Luath-Óige, Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath.

Údar comhfhreagrais: teresa.nighallchoir3@mail.dcu.ie

RÉAMHRÁ

In ainneoin an tiomantais beartais dhomhanda don oideachas ionchuimsitheach, is fadhb mhór i gcónaí í foghlaim ghairmiúil atá easnamhach chun tacú leis an mbeartas a aistriú ina chleachtas Chow et al., 2023; O’Gorman and Drudy, 2010; Roberts and Simpson, 2016; Travers et al., 2010; Young et al., 2017). Níl ach taighde idirnáisiúnta teoranta ar fáil ar riachtanais foghlama gairmiúla múinteoirí tumoideachais i réimse RSO (Carr, 2007; Casey et al., 2013; Lapkin et al., 2006; Mady, 2018; Mollica et al., 2005; Rodriguez and Carrasquillo, 2005). Níos mó ná riamh, cuirtear i dtábhacht i dtaighde ar chomhthéacs an oideachais lán-Ghaeilge go mbíonn foghlaim ghairmiúil i réimsí RSO de dhíth ar mhúinteoirí (Andrews, 2020; Barrett, 2016; An Chomhairle Náisiúnta Curaclaim agus Measúnachta (CNCM), 2007; Ní Chinnéide, 2009; Nic Aindriú et al., 2022). Mar sin féin, tá ganntanas taighde ann ina ndírítear go sonrach ar an oideachas Gaeltachta (Ní Thuairisg, 2018; Ó Grádaigh, 2015), go háirithe i réimse RSO (Mac Donncha et al., 2005; Mac Intyre Coyle agus Nic Aindriú, 2023). Thairis sin, ní i gcónaí a tugadh aghaidh san fhoghlaim ghairmiúil ar an gcomhthéacs sochtheangeolaíoch casta ina bhfuil cleachtas gairmiúil na múinteoirí Gaeltachta lonnaithe (Ní Thuairisg, 2018). Tá sé tábhachtach aghaidh a thabhairt ar an bhfoghlaim ghairmiúil don oideachas ionchuimsitheach sa chomhthéacs Gaeltachta nár féachadh i gceart air go dtí seo, ó tharla go bhfuil éagsúlacht mhór sa tuiscint ar an ionchuimsiú agus i gcur i bhfeidhm an ionchuimsithe thar chomhthéacsanna agus thar chultúir (Artiles agus Kozleski 2007; Norwich, 2008; Warnes et al., 2022). Is é is aidhm don alt seo léirbhreithniú a dhéanamh ar an litríocht is tábhachtaí a bhaineann leis an bhfoghlaim ghairmiúil agus le RSO i gcomhthéacsanna tumoideachais chun an cheist seo a fhreagairt: cén chaoi a bhféadfadh an fhoghlaim ghairmiúil tacú níos mó leis an oideachas ionchuimsitheach i scoileanna Gaeltachta? Agus é sin á dhéanamh, is é is aidhm dó aghaidh a thabhairt ar na bearnaí taighde a bhaineann leis an bhfoghlaim ghairmiúil don oideachas ionchuimsitheach i suíomhanna tumoideachais.

MODHEOLAÍOCHT

Measadh go raibh cur chuige téamach (Clarke agus Braun, 2017) ar an gcur chuige ab oiriúnaí chun an léirbhreithniú seo a dhéanamh toisc go bhfuil snáitheanna éagsúla i gceist leis an taighde seo. Fuarthas an litríocht ó chuardaigh chuimsitheacha ar Educational Resources Information Centre (ERIC), PsycINFO, Scopus agus Google Scholar. Rinneadh anailís freisin ar an litríocht liath agus ar shuíomhanna gréasáin náisiúnta (mar shampla www.cogg.ie; www.gaeloideachas.ie; www.ncse.ie) chun sonraí/foilseacháin ábhartha a shainaithint. Baintear leas sa léirbhreithniú seo as litríocht ó Phoblacht na hÉireann agus ó Thuaisceart Éireann, sa Ghaeilge agus sa Bhéarla araon, a bhaineann

le bunscoileanna agus le hiar-bhunscoileanna, chomh maith le taighde idirnáisiúnta. Cuardaíodh léirbhreithnithe/meatanailísí córasacha ach cuimsíodh staidéir ina raibh méideanna sampla ní ba lú freisin mar gheall ar líon réasúnta beag na staidéar ábhartha i gcomhthéacs na Gaeilge. Ar na príomhthéarmaí cuardaigh a úsáideadh, bhí *Gaeltacht, tumoideachas, foghlaim ghairmiúil múinteoirí, oideachas ionchuimsitheach, riachtanais speisialta oideachais*. Bíodh is go ndírítear sa pháipéar seo ar an bhfoghlaim ghairmiúil chun tacú leis an oideachas ionchuimsitheach i scoileanna Gaeltachta, áirítear leis freisin taighde ar scoileanna lán-Ghaeilge lasmuigh den Ghaeltacht (gaelscoileanna), a mbíonn dúshláin chosúla rompu i soláthar an oideachais ionchuimsitheach trí mhionteanga.

AN COMHTHÉACS GAELTACHTA

An Ghaeltacht agus an t-oideachas Gaeltachta

Tagraíonn an Ghaeltacht do na ceantair sin in Éirinn ina bhfuil, nó ina mbíodh go dtí le gairid, an Ghaeilge mar phríomhtheanga labhartha ag an gcuid is mó den phobal (Údarás na Gaeltachta, 2017). Is ceantar “multi-faceted and complex” é ceantar teangeolaíoch na Gaeltachta comhaimseartha (Ó Duibhir et al., 2015, lch 9). Anuas atá an treocht ghinearálta i líon na ndaoine sa Ghaeltacht a labhraíonn an Ghaeilge ar bhonn laethúil (an Phríomh-Oifig Staidrimh, 2017, 2023), agus mar thoradh air sin tá cuid mhór plé á dhéanamh ar stádas na Gaeilge sna ceantair sin (Mac Donnacha et al., 2005; Ó Giollagáin et al., 2007; Péterváry et al., 2014; Ó Giollagáin agus Charlton, 2015). Is léir é sin freisin ar leibhéal scoile (Mac Donnacha et al., 2005; Harris et al., 2006; Ó Giollagáin et al., 2007; Péterváry et al., 2014). Mar thoradh air sin, tháinig samhail oideachais Gaeltachta chun cinn nach mór di freastal ag an am céanna ar riachtanais shochtheangeolaíoch cainteoirí dúchais agus foghlaiméoirí Gaeilge araon (Ó Ceallaigh agus Ní Dhonnabháin, 2015, lch 188).

Polasaí don Oideachas Gaeltachta

Aithnítear na dúshláin uathúla sin agus comhthéacsanna sochtheangeolaíoch casta scoileanna Gaeltachta in *Polasaí don Oideachas Gaeltachta* (an Roinn Oideachais agus Scileanna (ROS), 2016). Is é cuspóir uileghabhálach an bheartais sin rochtain ar oideachas lán-Ghaeilge ardchaighdeán agus ábhartha i scoileanna Gaeltachta a chinntiú agus úsáid na Gaeilge a chur chun cinn mar an phríomhtheanga laistigh de phobail Ghaeltachta. Is é is aidhm don *Scéim Aitheantais Scoileanna Gaeltachta* an tumoideachas a neartú i scoileanna Gaeltachta. Is cineál oideachais dhátheangaigh é an tumoideachas ina dtumtar daltaí sa dara teanga (T2) nach í a gcéad teanga (T1) í chun líofacht agus litearthacht a fhorbairt sa dá theanga (Cummins, 2009). Aithnítear sa bheartas an gá do mhúinteoirí Gaeltachta tabhairt faoi fhoghlaim ghairmiúil leanúnach chun teagasc agus foghlaim ardchaighdeán a sholáthar do ghrúpaí daltaí a bhfuil éagsúlacht theangeolaíoch ag baint leo, agus gur cheart an fhoghlaim ghairmiúil do mhúinteoirí Gaeltachta a ailíniú leis an bhfoghlaim ghairmiúil do mhúinteoirí i scoileanna ginearálta. Déantar tagairt shonrach do RSO i gceann de na seacht gcolún tacaíochta sa bheartas. Ar na cuspóirí, tá rochtain níos fearr ar acmhainní agus ar sheirbhísí tacaíochta trí Ghaeilge, chomh maith le feasacht a mhúscailt i measc gairmithe ar an litríocht ina gcuirtear i dtábhacht tairbhí an dátheangachais agus riachtanais shonracha dhátheangacha daltaí a bhfuil RSO acu i suíomhanna Gaeltachta.

Is ann d’fhorbairtí beartais tábhachtacha ar bhonn náisiúnta a bhaineann leis an oideachas ionchuimsitheach do chách, mar shampla an tAcht um Oideachas do Dhaoine a bhfuil Riachtanais Speisialta Oideachais Acu (EPSEN) (Rialtas na hÉireann, 2004). Mar sin féin, áitíonn Barnes go mbíonn scoileanna lán-Ghaeilge ag feidhmiú laistigh de “fragmented policy context” (lch 4) lena seachnaítear riachtanais na gcainteoirí Gaeilge i bhfabhar an mhórchultúir. Cuireann sí i dtábhacht nach luaitear an t-oideachas lán-Ghaeilge go sonrach in Acht EPSEN, ná nach bhfuil de cheanglas ar an gComhairle Náisiúnta um Oideachas Speisialta (NCSE), a forbraíodh faoi Acht EPSEN, acmhainní, tacaíocht ná ábhair oiliúna a chur in oiriúint lena n-úsáid i scoileanna lán-Ghaeilge.

RSO i scoileanna Gaeltachta

Na sonraí a bhaineann le RSO i scoileanna Gaeltachta, tá na sonraí sin teoranta agus beagán as dáta. In 2005, mheas Mac Donnacha et al. go raibh diagnóis RSO ag 6% (N=511) de dhaltaí sna 125 bhunscoil Ghaeltachta agus ag 7% (N=324) de dhaltaí sna 27 n-iar-bhunscoil Ghaeltachta. San achóimre is déanaí ar na cineálacha RSO is leitheadaí i scoileanna Gaeltachta, cuimsíodh an dá chineál scoile lán-Ghaeilge sa staidéar ar an bhfreastal ar RSO agus ar a leitheadúlacht (Barrett, 2016; Barrett et al., 2020). Ag an am, is iad seo a leanas na cineálacha is leitheadaí RSO a diagnóisíodh sna scoileanna sin: (1) Saindeacracht foghlama, (2) Míchumas foghlama ginearálta éadrom, (3) Sainlagú teanga, (4) Speictream an uathachais, agus (5) Neamhord comhordaithe forbartha. Mar sin féin, ní sholáthraítear leis an staidéar sin ráta leitheadúlachta foriomlán ar leith maidir le daltaí a bhfuil RSO acu i scoileanna Gaeltachta. Sa thaighde is déanaí (Nic Aindriú, sa phreas), meastar go bhfuil diagnóis RSO ag 16.7 % de dhaltaí in iar-bhunscoileanna Gaelscolaíochta agus Gaeltachta. Is é saindeacracht foghlama an chatagóir RSO is forleithne sna scoileanna seo. Is iad na catagóirí eile is minice a tuairiscíodh ná speictream an uathachais, neamhord comhordaithe forbartha, neamhord hipirghníomhaíochta easnamh airde (NHEA) agus míchumas foghlama ginearálta éadrom. Tá an ráta leitheadúlachta RSO i scoileanna Gaeltachta ag 18.22 % beagán níos airde ná an ráta 16.35 % i scoileanna lasmuigh de cheantair Ghaeltachta. Faigheann 15.13 % san iomlán de dhaltaí sa dá chineál scoile tacaíocht bhreise teagaisc, lena n-áirítear mic léinn a bhfuil diagnóisí foirmeálta RSO acu agus nach bhfuil diagnóisí fhoirmiúil acu (Nic Aindriú, sa phreas).

Is iomaí dúshlán a bhaineann leis an oideachas ionchuimsitheach do dhaltaí a bhfuil RSO acu san oideachas lán-Ghaeilge. Orthu sin, tá an rochtain theoranta ar mheasúnú agus ar acmhainní do dhaltaí a bhfuil RSO acu san oideachas lán-Ghaeilge (Nic Aindriú et al., 2021; easpa idirghabhálacha fianaise-bhunaithe trí Ghaeilge (Nic Aindriú agus Ó Duibhir, 2023), chomh maith le soláthar teoranta seirbhísí síceolaíochta oideachais (Murtagh agus Seoighe, 2022) agus seirbhísí tacaíochta gairmiúla chun tacú le riachtanais leanaí dátheangacha a bhfuil RSO acu (Nic Aindriú et al., 2021).

FOGHLAIM GHAIRMIÚIL MÚINTEOIRÍ

Is minic a úsáidtear na téarmaí ‘foghlaim ghairmiúil’ agus ‘forbairt ghairmiúil’ agus an chiall chéanna leo. Déanann Timperley et al. (2007) idirdhealú idir an fhorbairt ghairmiúil agus an fhoghlaim ghairmiúil trí nasc a dhéanamh idir an fhorbairt ghairmiúil agus gníomhaíochtaí agus próisis oideachais, agus is é atá san fhoghlaim ghairmiúil, dar leo, an cineál saineolais agus an cruthú inmheánach eolais atá ina thoradh ar na gníomhaíochtaí sin. Níos mó ná riamh, tá foghlaim ghairmiúil ar an téarma a mholtar chun tagairt d’fhoghlaim an mhúinteora a d’fhéadfadh eascairt as an raon eispéireas forbartha gairmiúla dá ngabhann múinteoirí (King et al., 2022). Is aistriú é sin ón bhforbairt ghairmiúil a mheastar mar rud a dhéantar do mhúinteoirí nó mar rud a chuirtear orthu (Timperley et al., 2007, lch 233) go dtí an coincheap go bhfuil múinteoirí ina rannpháirtithe gníomhacha atá freagrach as a bhfoghlaim féin agus ina gníomhairí athraithe laistigh dá gcomhthéacs (Labone agus Long, 2016).

Tá an fhoghlaim ghairmiúil ríthábhachtach do ghairmiúlacht múinteoirí (Kennedy, 2014). Tá an fhoghlaim ghairmiúil éifeachtach ina meicníocht chun feabhas a chur ar chleachtas múinteoirí agus ar thorthaí daltaí (Darling-Hammond et al., 2017). Mar sin féin, is córas casta atá san fhoghlaim ghairmiúil (Boylan et al., 2018; Merchie et al., 2018; Strom agus Viesco, 2021) a bhfuil nasc doshéanta idir é agus “[the] complex teaching and learning environments in which teachers live” (Opfer agus Pedder, 2011, lch 377). Léiríodh gurb iad na gnéithe, seachas an fhoirm (mar shampla ceardlann nó seimineár), is tábhachtaí chun tionchar na foghlama gairmiúla ar dhaltaí agus ar mhúinteoirí a chinneadh (Gilleece et al., 2023). Ar na bunghnéithe d’fhoghlaim ghairmiúil éifeachtach, mar a shainithin Desimone (2009) agus a bhfuil glacadh forleathan leo sa phobal anois (King et al., 2022), tá béim ar an ábhar an fhoghlaim ghníomhach an rannpháirtíocht choiteann, comhleanúnachas, agus marthanacht. I measc gnéithe eile, tá béim ar riachtanais rannpháirtithe, ról soláthraithe agus speisialtóirí seachtracha agus a thábhachtaí atá an cheannaireacht don fhoghlaim ghairmiúil (Cordingley et al., 2015).

Foghlaim ghairmiúil múinteoirí i bPoblacht na hÉireann

Le blianta beaga anuas, le forbairtí beartais tábhachtacha, mar shampla *Cosán*, an creat náisiúnta d’fhoghlaim múinteoirí a cheap an Chomhairle Mhúinteoireachta (2016), mar aon le béim bheartais níos mó ar mheastóireacht na foghlama gairmiúla (Gilleece et al., 2023) agus prionsabail agus cleachtais foghlama gairmiúla (King et al., 2022), tacaíodh le foghlaim ghairmiúil múinteoirí sa Phoblacht agus chuathas i gcion ar an bhfoghlaim ghairmiúil. I bPoblacht na hÉireann, an Roinn Oideachais a chuireann deiseanna foghlama gairmiúla ar fáil trí sheirbhísí tacaíochta do mhúinteoirí amháil Oide (a ndearnadh cónascadh air le déanaí), Ionaid Oideachais, gníomhaireachtaí na Roinne, institiúidí tríú leibhéal agus eagraíochtaí eile. I measc na n-eagraíochtaí a sholáthraíonn foghlaim ghairmiúil do scoileanna lán-Ghaeilge, tá an Chomhairle um Oideachas Gaeltachta agus Gaelscolaíochta (COGG), Gaeloideachas, Údarás na Gaeltachta, agus Boird Oideachais agus Oilíúna Éireann.

Léirítear le *Cosán* an fhoghlaim ghairmiúil mar a bheith leanúnach agus ar feadh an tsaoil, agus mar ghné fhréamhaithe nádúrtha d’fhoghlaim ghairmiúil múinteoirí agus den fheabhas ar scoileanna (Banks agus Smyth, 2011). Aithnítear ann go bhféadfadh an fhoghlaim ghairmiúil a bheith neamhfhoirmiúil, pearsanta, gairmiúil, scoilbhunaithe, nó seachtrach. In *Cosán*, aithnítear an fhoghlaim ghairmiúil mar cheart agus mar fhreagracht araon, ach níl rannpháirtíocht éigeantach tar éis an oiliúint tosaigh múinteoirí agus an t-ionduchtú a chur i gcrích. Faoin bhfoghlaim ghairmiúil mar fhreagracht, féachtar ar mhúinteoirí mar dhaoine gairmiúla atá féinspreagtha chun a n-aistear foghlama gairmiúla féin a stiúradh. Bíodh is go bhfuil an t-ionchuimsiú ina réimse foghlama tosaíochta laistigh de *Cosán*, sonraíonn Kenny et al. (2020) nach moltar go hoscailte sa chreat aon chaighdeán sonracha ná inniúlacht shonrach san oideachas ionchuimsitheach. Fágann sé sin nach bhfuil de cheangal ar mhúinteoirí a bhíonn ag obair le daltaí a bhfuil RSO acu tabhairt faoi aon fhoghlaim ghairmiúil shonrach chun tacú le hoideachas ionchuimsitheach na ndaltaí sin.

Riachtanais foghlama gairmiúla múinteoirí tumoideachais

Bíonn ar mhúinteoirí tumoideachais éilimh oideolaíocha chasta bhreise a shásamh (Lapkin et al., 2006; Lyster agus Tedick, 2014; McPake et al., 2017). Anuas ar mháistreacht a fháil ar an eolas agus ar an oideolaíocht a bhaineann go sonracha lena n-ábhar sonracha féin, ní mór do mhúinteoirí tumoideachais an t-eolas teangeolaíoch agus na scileanna teangeolaíocha a fhorbairt a bhfuil gá leo chun an t-ábhar sin a theagasc go héifeachtach sa tumoideachas (Tedick agus Fortune, 2013). I gcás an teagaisc i dteanga mhionlaithe, d’fhéadfadh deacrachtaí a bheith ann teacht

ar mhúinteoirí atá líofa agus liteartha sa mhionteanga agus a bhfuil muinín acu as a gcumas an teanga sin a úsáid mar an meán teagasc (McPake et al., 2015). Ba mhínic a bhí cláir oiliúna múinteoirí agus cláir foghlama gairmiúla easnamhach agus iad ag dul i ngleic le riachtanais shonracha múinteoirí tumoideachais. An toradh atá air sin ná gur mínic nach mbíonn na scileanna ag múinteoirí tumoideachais deiseanna teanga a aimsiú laistigh den ábhar féin agus laistigh de theagasc an ábhair (Cammarata agus Tedick, 2012). Gné choiteann den taighde is ea an gá le foghlaim ghairmiúil ar chaighdeán níos fearr a bhaineann go sonrach leis an tumtheagasc, mar aon leis an ngá atá le heolas níos forbartha ar oideolaíochtaí an tumoideachais (Lyster agus Tedick, 2014; Mac Gearailt et al., 2021; Ní Dhiorbháin agus Ó Duibhir, 2017; O' Boyle et al., 2023). I gcomhthéacs na Gaeilge, éilíonn múinteoirí tumoideachais foghlaim ghairmiúil a bhaineann go sonrach leis an oideachas lán-Ghaeilge (Ó Duibhir, 2018; Ó Giollagáin et al., 2007). Cuireann múinteoirí tumoideachais in iúl nach n-ullmhaíonn a gcuid oiliúna iad go leormhaith don oideachas lán-Ghaeilge (Ó Ceallaigh agus Ní Shéaghda, 2017) agus nach bhfreastalaíonn an oiliúint tosaigh múinteoirí go leormhaith ar earnáil an oideachais lán-Ghaeilge (Mac Donnacha et al., 2005; Ó Ceallaigh, 2013; Ó Grádaigh, 2015).

Le déanaí, thug O'Boyle et al. (2023) léargas ar na dúshláin a bhíonn roimh mhúinteoirí agus roimh chleachtóirí oideachais san oideachas lán-Ghaeilge i dTuaisceart Éireann. Cuimsíodh leis an taighde sin léirbhreithniú córasach ar an litríocht ar 152 alt thar réimse leathan comhthéacsanna oideolaíocha, teangeolaíocha agus tíreolaíocha, chomh maith le hagallaimh le príomhpháirtithe leasmhara de réir peirspictíochtaí iomadúla. Na dúshláin a bhí ann, bhain siad ar an gcéad dul síos leis an mbearna in acmhainní teagasc agus foghlama, mar shampla ábhair thástála, téacsleabhair a bhaineann go sonrach le hábhair ar leith, ábhair le hullmhú do scrúdaithe agus ábhair tástála teanga, chomh maith leis an mbearna ó thaobh acmhainní daonna de a bhaineann leis an ról dúbailte (Ich 28) a bhíonn ag múinteoirí tumoideachais mar mhúinteoirí ábhair agus mar mhúinteoirí teanga araon. Ar an dara dul síos, meastar nach bhfuil forbairt iomlán déanta ar an measúnú san earnáil seo, rud a chuireann éilimh ama bhreise ar mhúinteoirí mar bíonn orthu a measúinthe féin a chruthú nó úsáid a bhaint as measúinthe a d'fhéadfadh a bheith neamhbhailí. D'fhéadfadh sé sin baint dá bhféiniúlacht ghairmiúil toisc nár cuireadh sainoiliúint leormhaith orthu maidir le tástálacha dátheangacha a chruthú.

Tá fianaise ann go bhfuil gá le breis deiseanna foghlama gairmiúla do mhúinteoirí lán-Ghaeilge i réimse RSO (Andrews, 2020; Barrett et al., 2020; COGG, 2010; Mac Donnacha et al., 2005; Ní Chinnéide, 2009; Ní Fhoighil agus Travers, 2013). Sa staidéar a rinne Nic Aindriú et al. (2022) ar na riachtanais foghlama gairmiúla a bhíonn ag múinteoirí lán-Ghaeilge ó thaobh RSO de (N=133), léirítear gur mhaith leis na múinteoirí sin tuilleadh eolais a fháil ar an litearthacht, measúnú, idirghabhálacha, agus oideolaíochtaí ionchuimsitheacha, agus gur fearr leo gearrchúrsaí agus/nó foghlaim ghairmiúil sa scoil féin. Ar na dúshláin a bhíonn roimh na múinteoirí sin chun freastal ar riachtanais daltaí a bhfuil RSO acu, tá easpa ama, easpa cúrsaí a bheith ar fáil atá bunaithe ar chomhthéacs an tumoideachais, agus easpa roghanna foghlama gairmiúla sa scoil féin. Dearadh cúrsa foghlama gairmiúla ar líne maidir le RSO ina dhiaidh sin le haghaidh múinteoirí i scoileanna lán-Ghaeilge agus is é is aidhm don chúrsa sin aghaidh a thabhairt ar na dúshláin sin trí dhíríú ar na réimsí a aithníodh thuas mar aon leis an dátheangachas agus sealbhú an dara teanga (Nic Aindriú et al., 2023b).

Foghlaim ghairmiúil éifeachtach a phleanáil agus meastóireacht a dhéanamh uirthi

Tosca comhthéacsúla, mar shampla tosca córais, scoile, seomra ranga agus aonair, is bacainní nó cumasóirí iad a théann i gcion ar an nglacadh le foghlaim ghairmiúil, ar an rannpháirtíocht, ar a bhfoghlaimítear ón bhfoghlaim ghairmiúil agus/nó ar chur chun feidhme agus ar leabú na foghlama ón bhfoghlaim ghairmiúil (Gilleece et al., 2023). Agus foghlaim ghairmiúil á phleanáil, ba cheart a bheith ar an eolas faoi shonraí bonnlíne, mar shampla na cúiseanna chun tabhairt faoin bhfoghlaim ghairmiúil, ionchas na foghlama gairmiúla, agus bonn fianaise den eolas, de na scileanna agus de na dearthaí roimh an bhfoghlaim ghairmiúil (King, 2014; King, 2016). Rud eile atá ábhartha don Ghaeltacht is ea meiteashamhail den fhoghlaim ghairmiúil a dhear King et al. (2023) inar úsáideadh na creataí a bhí ann cheana féin chomh maith leis an litríocht ní ba leithne ar an bhfoghlaim ghairmiúil. Sa tsamhail sin, cuirtear béim ar a thábhachtaí atá an comhthéacs agus tá an tsamhail solúbtha a dóthain le cur ar chumas lucht dearaidh na foghlama gairmiúla rogha a dhéanamh idir uirlisí agus cuir chuige éagsúla, agus na modhanna agus na huirlisí is mó a oireann dá gcuspóirí a roghnú freisin. Tugtar le tuiscint anseo go bhféadfaí sainriachtanais múinteoirí tumoideachais (O'Boyle et al., 2023) agus múinteoirí lán-Ghaeilge (Andrews, 2020) agus múinteoirí Gaeltachta (Ní Thuairisg, 2018) a chur san áireamh faoi na creataí pleanála agus meastóireachta a chuirtear ar fáil leis na creataí thuasluaite. Is ríthábhachtach an rud é sin sa chomhthéacs Gaeltachta, mar fuair Ní Thuairisg amach go mbíonn rannpháirtíocht íseal san fhoghlaim ghairmiúil i measc múinteoirí iar-bhunscóile sa Ghaeltacht (N=20) mar thoradh ar mhíshásamh múinteoirí leis an soláthar foghlama gairmiúla nach gcuirtear a dtimpeallacht shochtheangeolaíoch san áireamh ann.

Agus machnamh á dhéanamh ar an gcaoi a bhféadfadh an fhoghlaim ghairmiúil tacú leis an oideachas ionchuimsitheach i scoileanna Gaeltachta, tá féidearthachtaí sa chomhthéacs Gaeltachta ag baint le pobal foghlama gairmiúla mar shamhail bhunathraitheach den fhoghlaim ghairmiúil (Kennedy, 2014). Tríd is tríd, is féidir féachaint ar phobal foghlama gairmiúla mar “professionals coming together in a group – a community – to learn” (Hord agus Sommers, 2008, Ich 7). Tá baint idir pobail foghlama gairmiúla agus feabhas ar an teagasc agus ar fhoghlaim na ndaltaí. Is iad riachtanais na múinteoirí rannpháirteacha a spreagann na pobail sin, agus bíonn meas ann freisin

ar eolas agus ar thaithí na múinteoirí (Vescio, Ross agus Adams, 2008). Dar le Ní Thuairisg (2018), is féidir le pobal foghlama gairmiúla de mhúinteoirí iar-bhunscoile i scoileanna Gaeltachta a bheith ina fheithicil don fhoghlaim ghairmiúil lena mbreathnaítear i ndiaidh dhúshláin shonracha an chleachtas sa chomhthéacs sin, agus lena spreagtar forbairt féiniúlachta gairmiúla atá bunaithe ar fhéiniúlacht choiteann chultúrtha agus theangeolaíoch. I gcomhthéacs na Gaeilge, tá sé léirithe go dtéann pobal foghlama gairmiúla don chleachtas ionchuimsitheach i gcion ar bhealach dearfach ar dhearcthaí agus ar éifeachtúlacht múinteoirí aonair i leith an oideachais ionchuimsitheach, ar leibhéal múinteoirí aonair agus ar leibhéal comhoibríoch araon (Brennan, 2017). Ina theannta sin, tá fianaise ann gur athrú marthanach a bhí sna hathruithe sin san fhadtárma (Brennan agus King, 2022).

CONCLÚID

Sa léirbhreithniú seo ar an litríocht a bhaineann leis an oideachas Gaeltachta, agus leis an bhfoghlaim ghairmiúil agus le RSO i gcomhthéacsanna tumoideachais, fuarthas amach go mbíonn foghlaim ghairmiúil i réimse RSO ag teastáil ó mhúinteoirí i réimse RSO. Thairis sin, tá tábhacht ar leith leis an gcomhthéacs i bpleanáil foghlama gairmiúla den sórt sin agus sa mheastóireacht uirthi. D'fhéadfadh sé go mbeadh impleachtaí ann don chleachtas agus don bheartas amach anseo i scoileanna Gaeltachta. Bíonn dúshláin shonracha roimh scoileanna Gaeltachta agus iad ag freastal ar riachtanais daltaí a bhfuil RSO acu. Is rud dearfach é go dtugtar aghaidh ar an bhfoghlaim ghairmiúil agus ar an soláthar do dhaltaí a bhfuil RSO acu in *Polasaí don Oideachas Gaeltachta, 2017-2022* (ROS, 2016). Mar sin féin, is beag treoraíocht a thugtar maidir le conas a d'fhéadfaí úsáid a bhaint as príomhfhorbairtí beartais eile, amhail Acht EPSEN (Gol, 2004) agus beartas a bhaineann le foghlaim ghairmiúil múinteoirí, i gcomhthéacs sochttheangeolaíoch uathúil na Gaeltachta. D'fhonn a sheachaint go mbeidh scoileanna Gaeltachta ina "educational backwater" (McPake et al., 2017, lch 100) i gcomhthéacs an leasaithe oideachais, tá sé rithábhachtach go dtugtar do scoileanna Gaeltachta deiseanna foghlama gairmiúla don oideachas ionchuimsitheach ina dtugtar aghaidh ar a sainriachtanais agus ar a gcomhthéacs. Tá sé an-tábhachtach freisin go bhféachann múinteoirí Gaeltachta ar fhoghlaim ghairmiúil den sórt sin mar fhreagracht agus mar cheart araon, mar aithnítear gur féidir le múinteoirí a bheith neamhspleách maidir leis na deiseanna foghlama gairmiúla is mó a rachaidh chun tairbhe dóibh féin agus dá ndaltaí (An Chomhairle Mhúinteoireachta, 2016). Ach a bheith gníomhach agus rannpháirteach sa phlé sin, is féidir le múinteoirí Gaeltachta a chinntiú go n-éistear lena n-ábhair imní agus go músclaítear feasacht faoi na saincheistanna agus na forbairtí sonracha a bhaineann leo (McPake et al., 2017). Tá seans ann go bhféadadh pobal foghlama gairmiúla de mhúinteoirí Gaeltachta tacú lena riachtanais foghlama gairmiúla i réimse RSO, ar bhealach a thacaíonn le neamhspleáchas múinteoirí agus atá íogair ó thaobh comhthéacs de.

TAGAIRTÍ

- An Chomhairle Náisiúnta Curaclaim agus Measúnachta (CNCM). (2007). *Language and Literacy in Irish-Medium Primary Schools: Supporting School Policy and Practice*. An Chomhairle Náisiúnta Curaclaim agus Measúnachta: Baile Átha Cliath, Éire.
- An Chomhairle Mhúinteoireachta. (2016). *Cosán Framework for Teachers' Learning*. An Chomhairle Mhúinteoireachta, Maigh Nuad.
- An Chomhairle um Oideachas Gaeltachta agus Gaelscolaíochta (COGG). (2010). *Special Education Needs in Irish Medium Schools: All-Island Research on the Support and Training Needs of the Sector*. An Chomhairle um Oideachas Gaeltachta agus Gaelscolaíochta: POBAL
- An Phríomh-Oifig Staidrimh. (2017). *Gaeilge agus an Ghaeltacht*. An Phríomh-Oifig Staidrimh. <https://www.cso.ie/en/releasesandpublications/ep/p-cp10esil/p10esil/gag/> (léite an 21 Aibreán 2024).
- An Phríomh-Oifig Staidrimh. (2023). *Irish Language and the Gaeltacht*. An Phríomh-Oifig Staidrimh. <https://www.cso.ie/en/releasesandpublications/ep/p-cpp8/censusofpopulation2022profile8-theirishlanguageandeducation/irishlanguageandthegaeltacht/> (léite an 21 Aibreán 2024).
- Andrews, S. (2020). *The Additional Supports Required by Pupils with Special Educational Needs in Irish-Medium Schools*, tráchtas neamhfhoilsithe (Ph.D), Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath: Baile Átha Cliath, Éire. <https://doras.dcu.ie/24100/https://doras.dcu.ie/24100/> (léite an 3 Meitheamh 2024).
- Artiles, A.J. agus Kozleski, E.B. (2007). Beyond Convictions: Interrogating Culture, History, and Power in Inclusive Education. *Language Arts*, 84(4), 357-.
- Banks, J. agus Smyth, E. (2011). *Continuous Professional Development among Primary Teachers in Ireland*. Baile Átha Cliath: An Chomhairle Mhúinteoireachta. <https://www.teachingcouncil.ie/assets/uploads/2023/08/continuous->

- [professional-development-among-primary-teachers-in-ireland.pdf](https://www.teachingcouncil.ie/assets/uploads/2023/08/continuous-professional-development-among-primary-teachers-in-ireland.pdf)<https://www.teachingcouncil.ie/assets/uploads/2023/08/continuous-professional-development-among-primary-teachers-in-ireland.pdf> (léite an 3 Meitheamh 2024).
- Barnes, E. agus Ó Duibhir, P. (2023). A Prototype Bilingual Literacy Screening Test for Pupils in Gaelscoileanna and Gaeltacht Schools: Design Consideration and Teacher Attitudes. *TEANGA, Journal of the Irish Association for Applied Linguistics*, 30 (1), 142–168. <https://journal.iraal.ie/index.php/teanga/article/view/5456><https://journal.iraal.ie/index.php/teanga/article/view/5456>
- Barnes, E. (2024). 'Inclusive and Special Education in English-Medium, Irish-Medium, and Gaeltacht Schools: Policy and Ideology of a Fragmented System'. In: L. Mañoso-Pacheco, J. Estrada-Chichon agus R. Sanchez Cabrero (Eag.) *Inclusive Education in Bilingual and Plurilingual Programs*, IGI Global, Igh. 80-95.
- Barrett, M. (2016). *Doras Feasa Fiafraí: Exploring Special Educational Needs Provision and Practices across Gaelscoileanna and Gaeltacht Primary Schools in the Republic of Ireland*. An Coláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath: Baile Átha Cliath, Éire. <https://www.cogg.ie/wp-content/uploads/doras-feas-fiafrai.pdf><https://www.cogg.ie/wp-content/uploads/doras-feas-fiafrai.pdf> (léite an 10 Feabhra 2023)
- Barrett M., Kinsella W, K. agus Prendeville, P. (2020). Special Educational Needs in Bilingual Primary Schools in the Republic of Ireland. *Irish Educational Studies*, 39(3), 273–295. <https://doi.org/10.1080/03323315.2019.1697946><https://doi.org/10.1080/03323315.2019.1697946>
- Boylan, M., Adams, G. Perry E. agus Booth J. (2018). Rethinking Models of Professional Learning as Tools: a Conceptual Analysis to Inform Research and Practice. *Professional Development in Education*, 44(1), 120–139. <https://doi.org/10.1080/19415257.2017.1306789>
- Brennan, A. (2017). *Exploring the Impact of a Professional Learning Community on Teacher Professional Learning for Inclusive Practice*, tráchtas neamhfhoilsithe (Ph.D), Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath: Baile Átha Cliath, Éire. <https://doras.dcu.ie/21956/> (léite an 15 Lúnasa 2023).
- Brennan, A. agus King, F. (2022). Teachers' Experiences of Transformative Professional Learning to Narrow the Values Practice Gap Related to Inclusive Practice. *Cambridge Journal of Education*, 52(2), 175–193. <https://doi.org/10.1080/0305764X.2021.1965092>
- Cammarata, L. agus Tedick, D.J. (2012). Balancing Content and Language in Instruction: The Experience of Immersion Teachers. *The Modern Language Journal (Boulder, Colo.)*, 96(2), 251–269. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4781.2012.01330.x>
- Carr, W. (2007). *Teaching Core French in British Columbia: Teachers' Perspectives*. Vancouver, BC: British Columbia Association of Teachers of Modern Languages.
- Casey, P., Dunlap, K., Brister, H., Davidson, M., and Starrett, T.M. (2013). Sink or swim? Throw Us a Life Jacket! Novice Alternatively Certified Bilingual and Special Education Teachers Deserve Options. *Educ. Urban Society*. 45, 287–306.
- Chow, W.S.E., de Bruin, K. agus Sharma, U. (2023). A Scoping Review of Perceived Support Needs of Teachers for Implementing Inclusive Education. *International Journal of Inclusive Education*, 1-20.<https://doi.org/10.1080/13603116.2023.2244956><https://doi.org/10.1080/13603116.2023.2244956>
- Clarke, V. agus Braun, V. (2017). Thematic Analysis. *The Journal of Positive Psychology*, 12(3), 297–298. <https://doi.org/10.1080/17439760.2016.1262613>
- Cordingley, P., Higgins, S., Greany, T., Buckler, N., Coles-Jordan, D., Crisp, B., Saunders, L., and Coe, R. (2015). Developing Great Teaching: Lessons from the International Reviews into Effective Professional Development, Teacher Development Trust. <https://tdtrust.org/wp-content/uploads/2015/10/DGT-Summary.pdf> (accessed 27 September 2024)
- Cordingley, P., Higgins, S., Greany, T., Buckler, N., Coles-Jordan, D., Crisp, B., Saunders, L., Coe, R. (2015). *Developing Great Teaching: Lessons from the International Reviews into Effective Professional Development*, Teacher Development Trust. <https://tdtrust.org/wp-content/uploads/2015/10/DGT-Summary.pdf> (léite an 27 Meán Fómhair 2024)
- Cummins, J. (2009). 'Bilingual and Immersion Programs'. In M.H. Long agus C.J. Doughty (Eag.) *The Handbook of Language Teaching*, Singeapór: Blackwell Publishing, Igh. 161-181.
- Darling-Hammond, L., Hyler, M. E. agus Gardner, M. (2017). *Effective Teacher Professional Development*, Palo Alto, CA: Learning Policy Institute, <https://doi.org/10.54300/122.311> (léite an 9 Feabhra 2024).

- An Roinn Oideachais (ROS). (2016). *Polasaí don Oideachas Gaeltachta 2017-2022*, Baile Átha Cliath: An Roinn Oideachais, <https://www.gov.ie/ga/eolas-polasai/polasai-don-oideachas-gaeltachta-20172022/?> (léite an 10 Feabhra 2023).
- Desimone, L.M. (2009). Improving Impact Studies of Teachers' Professional Development: Toward Better Conceptualizations and Measures. *Educational Researcher*, 38(3), 181–199.
- Gilleece, L., Surdey, J. agus Rawdon, C. (2023). *An Evaluation Framework for Teachers' Professional Learning in Ireland*. An Foras Taighde ar Oideachas. www.erc.ie/tplframework2023 www.erc.ie/tplframework2023 (léite an 9 Feabhra 2024).
- Harris, J., Forde, P., Archer, P., Nic Fhearaile, S. agus O'Gorman, M. (2006). *Irish in Primary Schools: Long-Term National Trends in Achievement*. Baile Átha Cliath: Oifig an tSoláthair.
- Hord, S.M. agus Sommers, W.A. (2008). *Leading Professional Learning Communities: Voices From Research and Practice*. Corwin Press.
- Kennedy, A. (2014). Understanding Continuing Professional Development: The Need for Theory to Impact on Policy and Practice. *Professional Development in Education*, 40(5), 688–697. <https://doi.org/10.1080/19415257.2014.955122>
- Kenny, N., McCoy, S. agus Mihut, G. (2020). Special Education Reforms in Ireland: Changing Systems, Changing Schools. *International Journal of Inclusive Education*, (leagan leictreonach roimh an gcur i gcló), 1–20. <https://doi.org/10.1080/13603116.2020.1821447>
- King, F. (2014). Evaluating the Impact of Teacher Professional Development: An Evidence-Based Framework. *Professional Development in Education*, 40(1), 89–111. <https://doi.org/10.1080/19415257.2013.823099>
- King, F. (2016). Teacher Professional Development to Support Teacher Professional Learning: Systemic Factors from Irish case studies. *Teacher Development*, 20(4), 574–594. <https://doi.org/10.1080/13664530.2016.1161661>
- King, F., French, G. agus Halligan, C. (2022). *Professional Learning and/or Development (PL): Principles and Practices: A Review of the Literature*. An Roinn Oideachais (Éire). <https://doras.dcu.ie/29662/1/B5.1%20NLNDL%20Strategy%20Principles%20%26%20Practices%20Professional%20Learning%20Final.pdf> (léite an 27 Meán Fómhair 2024).
- King, F., Poekert, P. agus Pierre, T. (2023). A Pragmatic Meta-Model to Navigate Complexity in Teachers' Professional Learning. *Professional Development in Education*, 49(6), 958–977. <https://doi.org/10.1080/19415257.2023.2248478>.
- Labone, E. agus Long, J. (2016). Features of Effective Professional Learning: a Case Study of the Implementation of a System-Based Professional Learning Model. *Professional Development in Education*, 42(1), 54–77. <https://doi.org/10.1080/19415257.2014.948689>.
- Lapkin, S., MacFarlane, A. agus Vandergrift, L. (2006). *Teaching French in Canada: FSL Teachers' Perspectives*. Ottawa, ON: Canadian Teachers' Federation.
- Lyster, R. agus Tedick, D. J. (2014). Research Perspectives on Immersion Pedagogy: Looking Back and Looking Forward. *Journal of Immersion and Content-Based Language Education*, 2(2), 210–224. <https://doi.org/10.1075/jicb.2.2.04lys>
- Mac Donnacha, S., Ní Chualáin, F., Ní Shéaghdha, A., agus Ní Mhainín, T. (2005). *Staid Reatha na Scoileanna Gaeltachta 2004*. An Chomhairle um Oideachas Gaeltachta agus Gaelscolaíochta (COGG). <https://www.cogg.ie/wp-content/uploads/Staid-Reatha-na-Scoileanna-Gaeltachta-2004.pdf> (léite an 12 Bealtaine 2024).
- Mac Gearailt, B., Mac Ruairc, G. agus Murray, C. (2023). Actualising Content and Language Integrated Learning (CLIL) in Irish-medium education; why, how and why now? *Irish Educational Studies*, 42(1), 39–57. <https://doi.org/10.1080/03323315.2021.1910971>
- MacIntyre Coyle agus Nic Aindriú, S. (2023). Students with Early Irish Literacy Difficulties in Gaeltacht Primary Schools. *TEANGA Journal of the Irish Association for Applied Linguistics*, 30 (1), 109–141.
- Mady, C. (2018). Teacher Adaptations to Support Students with Special Education Needs in French Immersion: An Observational Study. *Journal of Immersion and Content-Based Language Education*, 6(2), 244–268. <https://doi.org/10.1075/jicb.17011.mad>
- McPake, J., McLeod, W., O'Hanlon, F., Fassetta, G. Wilson, M. (2017). Professional Development Programmes for Teachers Moving from Majority to Minoritised Language Medium Education: Lessons from a Comparative Study. *Language Policy*, 16(1), 79–105.

- Merchie, E., Tuytens, M., Devos, G agus Vanderlinde, R. (2018). Evaluating Teachers' Professional Development Initiatives: Towards an Extended Evaluative Framework. *Research Papers in Education*, 33(2), 143–168: <https://doi.org/10.1080/02671522.2016.1271003>
- Mollica, A., Philips, G. agus Smith, M. (2005). *Teaching and Learning French as a Second Language: Core French in the Elementary Schools in Ontario*. Tuarascáil a ullmhaíodh do Ontario Modern Language Teachers' Association.
- Murtagh, L. agus Seoighe, A. (2022). Educational Psychological Provision in Irish-Medium Primary Schools in Indigenous Irish Language Speaking Communities (Gaeltacht): Views of Teachers and Educational Psychologists. *British Journal of Educational Psychology*, 92(4), 1278–1294. <https://doi.org/10.1111/bjep.12499>
- Nic Aindriú, S. (2024). *Riachtanais Speisialta Oideachais in iar-bhunscoileanna Gaeltachta agus lán-Ghaeilge*. An Chomhairle um Oideachas Gaeltachta agus Gaelscolaíocht.
- Nic Aindriú, S., Ó Duibhir, P. agus Travers, J. (2020). The Prevalence and Types of Special Educational Needs in Irish Immersion Primary Schools in the Republic of Ireland. *European Journal of Special Needs Education*, 35(5), 603–619. <https://doi.org/10.1080/08856257.2020.1732109>
- Nic Aindriú, S., Ó Duibhir, P. agus Travers, J. (2021). A Survey of Assessment and Additional Teaching Support in Irish Immersion Education. *Languages (Basel)*, 6(2), 62-. <https://doi.org/10.3390/languages6020062>
- Nic Aindriú, S., Duibhir, P.Ó., Connaughton-Crean, L. agus Travers, J. (2022). The CPD Needs of Irish-Medium Primary and Post-Primary Teachers in Special Education. *Education Sciences*, 12(12), 909–. <https://doi.org/10.3390/educsci12120909>
- Nic Aindriú, S. agus Ó Duibhir, P. (2023a). The Challenges Facing Irish-Medium Primary and Post-Primary Schools When Implementing a Whole-School Approach to Meeting the Additional Education Needs of Their Students. *Education Sciences*, 13(7), 671. <https://doi.org/10.3390/educsci13070671>
- Nic Aindriú, S., Connaughton-Crean, L., Ó Duibhir, P. agus Travers, J. (2023b). The Design and Content of an Online Continuous Professional Development Course in Special Education for Teachers in Irish Immersion Primary and Post-Primary Schools. *Education Sciences*, 13(3), 281-
- Nic Gabhann, D. (2008). *Survey of Special Education Needs in Gaelscoileanna, 2006-2007*. Tráchtas máistreachta neamhfhoilsithe. Ollscoil na Breataine Bige: Bangor.
- Ní Chinnéide, D. (2009). *The Special Educational Needs of Bilingual (Irish-English) Children*, 52, POBAL: Department Education and Training Northern Ireland. https://dera.ioe.ac.uk/11010/7/de1_09_83755_special_needs_of_bilingual_children_research_report_final_version_Redacted.pdf (léite an 10 Feabhra 2023)
- Ní Dhiorbháin, A. agus Ó Duibhir, P. (2017). An Explicit-Inductive Approach to Grammar in Irish-Medium Immersion Schools. *Language Awareness*, 26(1), 3–24. <https://doi.org/10.1080/09658416.2016.1261870>
- Ní Fhoighil, N. agus Travers, J. (2013). *The Inclusion of Irish-Medium Students with Special Educational Needs*. Baile Átha Cliath: Coláiste Phádraig, Droim Conrach.
- Ní Shéaghdha, A. (2010). *Taighde ar Dhea-Chleachtais Bhunscoile i dTaca le Saibhriú / Sealbhú agus Sóisialú Teanga do Dhaltáí arb í an Ghaeilge a gCéad Teanga*. Baile Átha Cliath: An Chomhairle um Oideachas Gaeltachta agus Gaelscolaíochta (COGG).
- Ní Thuairisg, L. (2018). "It was two hours [...] the same old thing and nothing came of it" Continuing Professional Development Among Teachers in Gaeltacht Post-Primary Schools', *Journal of Immersion and Content-Based Language Education*, 6(2), 295-320.
- Norwich, B. (2008). Dilemmas of Difference, Inclusion and Disability: International Perspectives on Placement. *European Journal of Special Needs Education*, 23(4), 287–304. <https://doi.org/10.1080/08856250802387166>.
- O'Boyle, A., Engman, M., Ortega, Y. agus Turkan, S. (2023). *'Fair? Shared? Supported? Examining Expectation and Realities for Irish-Medium Practitioners' A Research Report on the Additional Competences and Associated Workloads of the Irish-Medium Practitioner*. Comhairle na Gaelscolaíochta, le fáil ar: <https://www.comhairle.org/english/about/publications/https://www.comhairle.org/english/about/publications/> (léite an 3 Eanáir 2024).
- Ó Ceallaigh, T. J. (2013). *Teagasc Foirm-Dhírthe i gComhthéacs an Tumoideachais Lán-Ghaeilge: Imscrúdú Criticiúil ar Dhearcthaí agus ar Chleachtais Mhúinteoirí*. Tráchtas dochtúireachta neamhfhoilsithe. Coláiste na hOllscoile, Corcaigh: Corcaigh, Éire.

- Ó Ceallaigh, T. J. agus Dhonnabháin, Á. N. (2015). Reawakening the Irish Language through the Irish Education System: Challenges and Priorities. *International Electronic Journal of Elementary Education*, 8(2), 179–198.
- Ó Ceallaigh, T.J. agus Ní Shéaghdha, A. (2017). *I dTreo Barr Feabhais: Dea-Chleachtais san Oideachas Lán-Ghaeilge*. Baile Átha Cliath: Gaeloideachas.
- Ó Duibhir, P., Ní Chuaig N., Thuairisg, L. agus Ó Brolcháin, C. (2015). *Education Provision through Minority Languages: Review of International Research*. Baile Átha Cliath: An Roinn Oideachais agus Scileanna.
- Ó Duibhir, P. (2018). *Immersion Education: Lessons from a Minority Language Context*. Briostó: Multilingual Matters.
- O’Gorman, E. agus Drudy, S. (2010). Addressing the Professional Development Needs of Teachers Working in the area of Special Education/Inclusion in Mainstream Schools in Ireland. *Journal of Research in Special Educational Needs*, 10(s1),157–167 <https://doi.org/10.1111/j.1471-3802.2010.01161.x><https://doi.org/10.1111/j.1471-3802.2010.01161.x>.
- Ó Giollagáin, C., Mac Donnacha, S., Ní Chualáin, F., Ní Shéaghdha, A. agus Ó Brien, M. (2007). *Staidéar Cuimsitheach Teangeolaíoch ar Úsáid na Gaeilge sa Ghaeltacht*. <http://www.cogg.ie/wp-content/uploads/Linguistic-Study-of-the-Use-of-Irish-in-theGaeltacht.pdf> (léite an 3 Eanáir 2024).
- Ó Giollagáin, C. agus Charlton, M. (2015). *Nuashonrú ar an Staidéar Cuimsitheach Teangeolaíoch ar Úsáid na Gaeilge sa Ghaeltacht: 2006–2011*. Gaillimh: Údarás na Gaeltachta. https://www.udaras.ie/assets/uploads/2020/11/002910_Udaras_Nuashonrul%C2%81_EXCERPT_report_A4_2.pdfhttps://www.udaras.ie/assets/uploads/2020/11/002910_Udaras_Nuashonrul%C2%81_EXCERPT_report_A4_2.pdf (léite an 11 Nollaig 2023).
- Ó Grádaigh, S. (2015). *Soláthar Múinteoirí Ábhar do na hIarbhunscoileanna Lán-Ghaeilge agus Gaeltachta*. Baile Átha Cliath: COGG.
- Opfer, V.D. agus Pedder, D. (2011). Conceptualizing Teacher Professional Learning. *Review of Educational Research*, 81(3), 376–407.
- Péterváry, T., Ó Curnáin, B., Ó Giollagáin, C., & Sheahan, J. (2014). *Iníúchadh ar an gCumas Dátheangach: An Sealbhú Teanga i measc Ghlúin Óg na Gaeltachta*. Baile Átha Cliath: An Chomhairle um Oideachas Gaeltachta agus Gaelscolaíochta.
- Rialtas na hÉireann. (2004). *An tAcht um Oideachas do Dhaoine a bhfuil Riachtanais Speisialta Oideachais Acu*, Baile Átha Cliath: Foilseacháin Rialtais.
- Rodriguez, D. agus Carrasquillo, A. (1997). Bilingual special education teacher preparation: A conceptual framework. *NYSABE*, 12, 98–109.
- Roberts, J. agus Simpson, K. (2016). A Review of Research into Stakeholder Perspectives on Inclusion of Students with Autism in Mainstream Schools. *International Journal of Inclusive Education*, 20(10),1084–1096. <https://doi.org/10.1080/13603116.2016.1145267><https://doi.org/10.1080/13603116.2016.1145267>
- Strom, K.J. agus Viesca, K.M. (2021). Towards a Complex Framework of Teacher Learning-Practice. *Professional Development in Education*, 47(2–3), 209–224. <https://doi.org/10.1080/19415257.2020.1827449>
- Tedick, Diane J. agus Tara W. Fortune.(2013). ‘Bilingual/Immersion Teacher Education’. In Chapelle, C. (Eag.) *The Encyclopedia of Applied Linguistics*. Oxford: Wiley-Blackwell.
- Timperley, H., Wilson A., Barrar H. agus Fung, I. (2007). *Teacher Professional Learning and Development: Best Evidence Synthesis Iteration*, Wellington, an Nua-Shéalainn: Ministry of Education. <https://belmontteach.files.wordpress.com/2015/09/teacher-professional-learning-and-development-timperley.pdf>
- Travers, J., Balfe, T., Butler, C., Day, T., Dupont, M., McDaid, R., O’Donnell agus Prunty, A. (2010). *Addressing the Challenges and Barriers to Inclusion in Irish Schools: Report to Research and Development Committee of the Department of Education and Skills*. Droim Conrach: Coláiste Phádraig
- Údarás na Gaeltachta. (2017). *An Ghaeilge, an Ghaeltacht*. <http://www.udaras.ie/en/an-ghaeilge-an-ghaeltacht/an-ghaeltacht/http://www.udaras.ie/en/an-ghaeilge-an-ghaeltacht/an-ghaeltacht/> (léite an 1 Meitheamh 2024).
- Vescio, V., Ross, D. agus Adams, A. (2008). A Review of Research on the Impact of Professional Learning Communities on Teaching Practice and Student Learning. *Teaching and Teacher Education*, 24(1), 80–91. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2007.01.004>

- Warnes, E., Done, E. J., agus Knowler, H. (2022). Mainstream Teachers' Concerns About Inclusive Education for Children with Special Educational Needs and Disability in England under Pre-Pandemic Conditions. *Journal of Research in Special Educational Needs*, 22(1), 31–43. <https://doi.org/10.1111/1471-3802.12525>
- Young, K., Mannix McNamara, P., agus Coughlan, B. (2017). Authentic Inclusion-Utopian Thinking? – Irish Post-Primary Teachers' Perspectives of Inclusive Education. *Teaching and Teacher Education*, 68, 1–11. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2017.07.017>